

Andøy kirkelige fellesråd

- Avsender: Andøy kirkelige fellesråd
- Høringsinstans: Kirkelig fellesråd og menighetsråd med fellesrådsfunksjoner
- Ønsker å ta stilling til høringen: **JA**

Avgitte svar

Lovens formål og medlemskapsspørsmål

1. Dagens tre lover erstattes av én felles lov om tros- og livssynssamfunn

jf. kap. [6](#), [8](#), [18](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelig fellesråds primærstandpunkt er at det fortsatt bør være en egen lov for Den norske kirke. Begrunnelsen er at Den norske kirke er en særlig lovregulert virksomhet, noe som innebærer at kirken har et spesielt behov for en lovgivning som skiller seg klart ut fra andre trossamfunn. Under forutsetning av at kapittel 3 om Den norske kirke blir noe mer utbygd vil Andøy kirkelige fellesråd kunne som sitt sekundære standpunkt støtte at en ny lov for tros- og livssynssamfunn også inkluderer de særlige forhold som regulerer Den norske kirke. Dette bidrar til at forhold som med fordel kan være felles for alle tros- og livssynssamfunn reguleres i felles bestemmelser. Det er positivt at det foreslås at loven skal få et eget kapittel om Den norske kirke, noe som tydeliggjør behovet for særlige lovregulering for Den norske kirke. Andøy kirkelige fellesråd vil ha et særlig fokus på innholdet i kapittel 3 om Den norske kirke.

2. Lovens formål skal være å understøtte tros- og livssynssamfunnene

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig

Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelige fellesråd støtter dette forslaget til formulering av lovens formålsbestemmelse, da denne legger til grunn en premiss om at staten i utgangspunktet har en positiv og understøttende tilnærming til tros- og livssynssamfunn. Dette er i stor grad i tråd med Stålfsetutvalgets ønske om at staten skal føre en aktivt støttende tros- og livssynspolitik.

3. Loven skal definere tros- og livssynssamfunn som "sammenslutninger for felles utøvelse av en religiøs tro eller et sekulært livssyn"

jf. [kap. 7](#) og [§ 1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelige fellesråd støtter i utgangspunktet dette forslaget, men har noe forbehold til begrepet «felles utøvelse av en religiøs tro» som uttømmende definisjon av trossamfunn. Denne definisjonen av et trossamfunn kan forstås på en avgrensende måte i forhold til den mangfoldige virksomhet og rolle som et trossamfunn kan ha i et samfunn. Trossamfunnenes virksomhet innenfor områder som f.eks. kultur og diakoni vil kunne gå ut over lovforslagets definisjon av trossamfunn. Vi vil derfor anbefale at lovforarbeidene omtaler denne definisjonen på en måte som klargjør at den ikke kan anvendes på en måte som innskrenker eller begrenser bredden av ytringer og virksomhet fra trossamfunnene. Dette vil likevel ikke være til hinder for at staten kan avgrense hvilke formål og/eller aktivitet som offentlige tilskudd til trossamfunn kan brukes til.

4. Den gjeldende lovregulerte ordningen om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves

jf. [kap. 18](#) og [§§ 2](#) og [3](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelige fellesråd støtter at forrangsbestemmelsen mht. tilhørighet for Den norske kirke bør oppheves. Under tvil støtter vi også forslaget om at ordningen med barns tilhørighet oppheves. Sammen med alderskravet for å telle som tilskuddsberettiget medlem på 15 år, kan opphevelsen av tilhørighetskategorien bidra til å svekke anerkjennelsen for barns tro og livssyn. Det er derfor nødvendig at lovens forarbeider tydeliggjør legitimiteten for barn som aktive deltagere og medlemmer i trossamfunn. Vi mener det bør vurderes om det kan gis en lovhjemmel for at tros- og livssynssamfunn kan få informasjon om medlemmers barn også før disse er meldt inn som medlemmer. På denne måten kan tros- og livssynssamfunn gis mulighet til å invitere medlemmers barn til sentrale livsritualer og på den måten bli inkludert i et større fellesskap.

Registrering og tilskudd

5. Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 500 medlemmer som har fylt 15 år

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelige fellesråd støtter ikke forslaget om et antallskrav på 500 medlemmer over 15 år. Dette forslaget vektlegger i for stor grad statens forenklingsbehov framfor sentrale hensyn når det gjelder likebehandling av tros- og livssynssamfunn. Tilskuddsordninger for tros- og livssynssamfunn ikke må innrettes slik at de bidrar til utilsiktede forskyvninger av makt og myndighet i tros- og livssynssamfunn eller organisatoriske endringer for å tilpasse seg statens tilskuddsordninger. Dersom en organisatorisk enhet i et trossamfunn er tydelig prinsipielt og

---

historisk begrunnet, bør tilskuddssystemene ikke undergrave dette. Et såpass høyt antallskrav som foreslås vil tvinge selvstendige trossamfunn sammen i større enheter på en måte som utfordrer respekten for mindre trossamfunns ønske om selvstendighet. Vi foreslår at antallskravet settes til f.eks. 100 medlemmer. Hvis aldersgrensen for støtteberettiget medlem økes til 15 år, så bør det vurderes om antallskravet settes enda lavere, f.eks. til 75 medlemmer.

6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i fellesskap

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Det er i og for seg positivt at det åpnes for felles registrering av likeartede trossamfunn, men det er problematisk hvis det legges opp til ordninger som stimulerer til etableringer av fellesskap alene av økonomiske grunner. Det er derfor mer avgjørende at antallskravet settets betydelig ned, jfr. spørsmål 5.

7. Det gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt særlige tilfeller

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

8. Et samfunn må være registrert for å ha krav på tilskudd og for å kunne tildeles vigselfrett, jf. kap. 7 og 19 og §§ 3 og 4 og forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd.

jf. [kap. 7](#) og [19](#) og [§§ 3](#) og [4](#)

forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig

Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Ståsettutvalget gikk inn for at trossamfunnene skulle miste vigselfretten. Andøy kirkelige fellesråd er glad for at Regjeringen nå går inn for å videreføre dagens ordning. Vi legger vekt på at kirkelig vigsel har lange tradisjoner i vårt land, og vi mener det skal sterke argumenter til for å avvike en slik etablert tradisjon som fortsatt har stor oppslutning. Andre tros- og livssynssamfunn bør selvsagt ha samme mulighet. For å opprettholde høy legitimitet til en ordning der staten gir offentlig vigselfrett til tros- og livssynssamfunn, og for å bekrefte ekteskapsinngåelsens offentligrettslige betydning, er det rimelig at staten har rimelige ordninger for tilsyn og kontroll med samfunnenes praktisering av vigselfretten. Det kan derfor på dette området stilles ytterligere krav til tros- og livssynssamfunn enn det som kreves for å være berettiget for tilskudd.

9. Staten skal overta kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke

jf. [kap. 13](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelige fellesråd mener at båndene mellom kommunene og tros- og livssynssamfunnene vil svekkes dersom kommunene ikke lenger er tilskuddspart. Vi savner at høringsnotatet ikke i større grad vurderer tiltak og ordninger som bekrefter og styrker kommunenes rolle som part og samfunnsaktør i forhold til tros- og livssynssamfunn. Tilskuddsordningen til tros- og livssynssamfunn er ikke bare et finansielt spørsmål, men det handler bl.a. om grunnlaget for samhandling mellom tros- og livssynssamfunn og offentlig sektor. Av forenklingshensyn så aksepterer vi likevel en ordning med at kommunenes finansieringsansvar for tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal overtas av

---

staten.

10. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes etter antallet medlemmer i samfunnet over 15 år

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelige fellesråd mener at tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes uten at det innføres et alderskrav for tilskudd. Vi viser i denne sammenheng til at Kirkerådet mener at tilhørighetsordningen, med unntak av forrangsbestemmelsen, bør videreføres. Kirkerådet mener at det er mer naturlig at barn av trossamfunnets medlemmer hører til et trossamfunn, enn at de ikke gjør det. Dette er også vår oppfatning. Tro er ikke noe som er forbeholdt voksne.

11. Satsen for tilskudd per medlem i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal reguleres årlig i samsvar med endringene i statens tilskudd til Den norske kirke

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

I en ordning med både kommunalt og statlig finansieringsansvar for Den norske kirke så bør kommunenes tilskudd til Den norske kirke også inkluderes i statens beregningsgrunnlag for andre tros- og livssynssamfunn. Dette vil sikre at utviklingen i kommunenes tilskudd til Den norske kirke gir tilsvarende utvikling i tilskuddet til de andre samfunnene. Inkluderingen av kommunenes tilskudd til Den norske kirke i beregningsgrunnlaget vil bidra til mer økonomisk likebehandling. Hvis de kommunale tilskuddene til Den norske kirke ikke inkluderes i tilskuddsgrunnlaget vil det kunne erfares som manglende økonomisk likeverdighet når en kommune f.eks. finansierer betydelige investeringer i kirkebygg.

12. Tilskudd til investeringer av Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900 skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Dagens ordning innebærer at merutgifter til vedlikehold av fredede eller vernede kirkebygg og -inventar ikke skal tas med i beregningsgrunnlaget. Dette forslaget innebærer to endringer i forhold til dagens ordning: Lovforslaget sier at fradraget i reguleringsgrunnlaget skal beregnes på grunnlag av alle investeringer i alle kirker som er bygd før år 1900. Effekten av dette er at det ikke lenger blir noe direkte sammenheng mellom hvilke kirker statens kulturminnemyndigheter mener har særlige kulturminneverdier og hvilke kirker staten mener skal unntas fra reguleringsgrunnlaget for tilskudd til tros- og livssynssamfunn. Lovforslaget innebærer samtidig at dagens særlige bestemmelser om kirkebygg avvikles. Dette vil bety at vernekategorien listeført kirke ikke lenger har noen rettslig betydning. Nesten ingen kirker bygd etter 1650 vil etter dette være omfattet av noen særskilte statlig antikvarisk faglig saksbehandlings- eller

---

godkjenningsordninger for å ivareta de kulturhistoriske verdiene. Det vil da kun være de om lag 200 fredede kirker fra før 1650 og en håndfull kirker etter 1650 som vil være omfattet av offentlige vernebestemmelser. Lovforslaget legger opp til at nye regler om saksbehandling som kan ivareta kulturminneverdier kan fastsettes av Kirkemøtet – i samarbeid med Riksantikvaren. Dette vil imidlertid ikke være offentligrettslige regler, dette regelverket vil kun binde kirkens egne organer. Andøy kirkelige fellesråd finner det urimelig at staten foretar en avkortning av tilskuddet til andre tros- og livssynssamfunn på grunnlag av offentlige midler som anvendes til antikvarisk vedlikehold for nesten 1000 kirker, samtidig som staten avviker sine egne vernebestemmelser for en stor del av disse kirkene. Hvis staten vil redusere antall kirker som er omfattet av statlige vernebestemmelser, så bør konsekvensene av dette være at grunnlaget for avkortning reduseres tilsvarende. Andøy kirkelige fellesråd mener at denne løsningen i for stor grad vektlegger statens behov for forenkling, og at dette skjer på en måte som kan gi urimelige og/eller vilkårlige utslag for tilskuddet som skal gis til de andre tros- og livssynssamfunnene. Andøy kirkelige fellesråd ønsker at det er bred legitimitet for tilskuddsordningen til de andre tros- og livssynssamfunnene, og vi mener det derfor er grunnlag for kritisk vurdering av alle forslag om formål som ikke skal omfattes av reguleringsgrunnlaget for tilskuddsordningen. Andøy kirkelige fellesråd er åpen for at det på noen områdene må gjøres på mer sjablongmessige anslag, men disse må gjøres på et bredere faglig grunnlag enn det som er gjort i denne saken.

13. Tilskudd til oppgaver Den norske kirke utfører på vegne av det offentlige skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelige fellesråd er i utgangspunktet enig i denne bestemmelsen, men vi har likevel forbehold. Av hensyn til prinsippet om økonomisk likebehandling er det avgjørende at statens adgang til å unnta visse formål fra reguleringsgrunnlaget ikke blir anvendt på en måte som svekker tilliten til ordningen med tilskudd til tros- og livssynsamfunn. Andøy kirkelige fellesråd ønsker en tilskuddsordning til andre tros- og livssynssamfunn som sikrer økonomisk likeverdighet. Svekket tillit til at staten sørger for økonomisk likebehandling mellom Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn vil også kunne medføre til svekket tillit til ordningen med en særlig offentlig finansiering av Den norske kirke.

14. Tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelige fellesråd er i utgangspunktet enig i denne bestemmelsen, men vi har likevel forbehold. Av hensyn til prinsippet om økonomisk likebehandling er det avgjørende at statens adgang til å unnta visse formål fra reguleringsgrunnlaget ikke blir anvendt på en måte som svekker tilliten til ordningen med tilskudd til tros- og livssynsamfunn. Andøy kirkelige fellesråd ønsker en tilskuddsordning til andre tros- og livssynssamfunn som sikrer økonomisk likeverdighet. Svekket tillit til at staten sørger for økonomisk likebehandling mellom Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn vil også kunne medføre til svekket tillit til ordningen med en særlig offentlig finansiering av Den norske kirke.

15. Samfunn skal kunne nektes tilskudd dersom de mottar bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet

jf. [kap. 15](#) og [§ 6](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

16. Det skal overlates til fylkesmannen å treffe vedtak om registrering og tilskudd etter loven og å føre tilsyn med virksomheten

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

17. Fylkesmannens myndighet etter loven skal kunne ivaretas av ett fylkesmannsembete

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Den norske kirke

18. Særskilte bestemmelser som kun retter seg mot Den norske kirke (kirkelig rammelov) skal gis i et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven

jf. [kap. 8](#) og [§§ 8 – 16](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

19. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg til disse

jf. [kap. 8](#) og [§§ 10 og 11](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelige fellesråd støtter på generelt grunnlag en utvikling som medfører mindre lovregulering av Den norske kirke. Det konkrete lovforslag går etter vår vurdering likevel for langt. Viktige forhold foreslås tatt ut av loven uten konsekvensvurdering. Forslaget vil etter vår oppfatning også medføre betydelig omfordeling av myndighet fra kirken lokalt til kirken nasjonalt uten at det foreligger bred kirkelig konsensus om ønskeligheten av en slik utvikling. Andøy kirkelige fellesråd har avgjørende og kritiske motforestillinger særlig til §§ 9 og 10. Bestemmelsene i disse to paragrafene vil etter vår vurdering svekke både soknets nåværende rettslige stilling men også soknenes økonomiske selvstendighet og organisatoriske handlingsrom. Retten til å organisere virksomhet inngår som del av arbeidsgivers styringsrett. Ettersom arbeidsgiveransvaret i Den norske kirke er fordelt mellom soknene og Den norske kirke, vil det være vesentlig at også ny lovgivning sikrer både soknene og Dnk frihet til å organisere det som til enhver tid tilligger henholdsvis soknets og rettssubjektet Den norske kirkes virksomhet. Å tenke seg all organiseringskompetanse samlet i Kirkemøtet, vil bety en så vesentlig inngripen i soknets nåværende autonomi som arbeidsgiver at det kan stilles spørsmålstejn ved om soknene fortsatt vil kunne betraktes som selvstendige arbeidsgivere. For å unngå en slik situasjon, mener Andøy kirkelige fellesråd at Stortinget i lov bør videreføre flere bestemmelser som i dag beskriver soknets identitet, ansvar og oppgaver samt Fellesrådets status i organiseringen. Av hensyn til behovet for maksimal klarhet om arbeidsgiverforhold for lokalkirkelig tilsatte i en kirkestruktur med svært

---

mange små sokn, framstår særlovsregulering som det klart tydeligste hjemmelsgrunnlag for at et fellesorgan skal kunne opptre relativt selvstendig som arbeidsgiver på vegne av flere sokn/rettssubjekt. Andøy kirkelige fellesråd legger til grunn at forslaget om at de kirkelige fellesrådene ikke skal omtales i loven, ikke innebærer at virksomheten som fellesrådene driver nødvendigvis skal opphøre. Fellesrådene skal kun legges ned som lovbestemte organer. Fellesrådets virksomhet kan fortsatt tenkes videreført, men vil i prinsippet kunne bli organisert på en annen måte.

20. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om kirkebygg

jf. [kap. 8](#) og [§ 13](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Gjeldende kirkelov har 5 paragrafer som forholdsvis detaljert regulerer forvaltningen av kirkebyggene, og Andøy kirkelige fellesråd forstår behovet for å redusere omfanget av disse bestemmelsene i en framtidig felles lov for tro- og livssynssamfunn. Lovforslaget om kirkebygg omtaler imidlertid kun to forhold: Det selvfølgelig i at kirkene eies av soknet. Og at Kirkemøtet fastsetter alt om regelverk og forvaltning for øvrig. Andøy kirkelige fellesråd støtter at Kirkemøtet gis mer ansvar for overordnet regulering på kirkebyggfeltet. Vi er likevel kritisk til at soknet som eier av kirkebygget ikke gis noen selvstendige oppgaver eller ansvar for kirkebygget ut over det som Kirkemøtet velger å fastsette i en ordning. Bestemmelsen i lovforslagets § 13 om kirker gir ikke soknets eierskap noe innhold, og det legger ingen oppgaver til soknets organer. Soknenes status som ansvarlig for kirkebyggene blir på denne måten svekket. Det vil kun være Kirkemøtet som kan vedta hvilke oppgaver og ansvar som soknet kan få på kirkebyggområdet. Lovforslaget går imidlertid langt i å peke på at kirkebyggfeltet egner seg

for nasjonal styring, med andre ord at soknet som kirkeeier bør fratras hele eller vesentlige deler av sitt forvaltningsansvar. Lovforslaget innebærer derfor en klar svekkelse av soknet som eier, og gir en uønsket skjevhet mellom soknet som eier av kirkebygg - og Kirkemøtet. Andøy kirkelige fellesråd mener at lovforslaget innebærer at staten aktivt åpner for at lokal kirkeeiers kan fratras ansvaret for å forvalte sin egen eiendom. Vi vil anbefale at den nye loven legger til grunn at det er eier som har det grunnleggende ansvaret for å forvalte kirkebyggene. Vi foreslår at en ny lov kan gi Kirkemøtet en hjemmel som innebærer visse avgrensede begrensninger i soknets selvstendige råderett over kirkene. Dette vil gi Kirkemøtet en tydelig rolle som overordnet organ i Den norske kirke på kirkebyggområdet uten at soknets grunnleggende eieransvar undergraves. I en modell med kommunal finansiering vil det uansett være vesentlig at kommunene kan forholde seg til en ansvarlig kirkelig part med forankring på lokalt nivå. Kirkebyggene representerer store økonomiske og kulturhistoriske verdier av vesentlig nasjonal og kirkelig betydning. Det er derfor avgjørende at det er avklarte ansvarsforhold i forvaltningen på dette området. Andøy kirkelige fellesråd beklager derfor at ikke lovforslaget i større grad fastsetter noen rettslige rammer for kirkebyggforvaltningen i tråd med de kirkelige signalene på området. I motsetning til soknene og Den norske kirke er ikke de kirkelige fellesrådene definert som egne rettssubjekter. Fellesrådene er i kirke-loven § 14 tillagt en rekke oppgaver på vegne av soknene, herunder «forvaltningsansvaret for kirkebygg og gravplasser». Dette ansvaret innebærer at fellesrådet kan opptre som eier av kirkebyggene, med unntak av den myndighet som er lagt til menighetsrådet gjennom Regler for bruk av kirken. Bakgrunnen for å opprette kirkelig fellesråd var at en slik modell gjorde det mulig å legge et stort ansvar og mange oppgaver

---

til et organ som kunne opptre på soknets vegne. Siden 1997 har det i de lokale fellesrådene bygget opp en driftsorganisasjon med kompetanse og ressurser til å forvalte, drifte, vedlikeholde og utvikle kirkebyggene. De kirkelige fellesrådene er ikke å anse som egne rettssubjekter, men deres lovregulerte forvaltningsansvar gjør at de kan opptre på soknets vegne og med den myndighet og eierrådighet som et rettssubjekt vil ha. Andøy kirkelige fellesråd tror at lokalt eierskap og forvaltning blant de som bruker og er knyttet til bygget gir best forutsetninger for en framtidsrettet forvaltningsløsning. Det lokale ansvaret må suppleres med gode støttesystemer og ressurser som ivaretar hensynet til fagkompetanse og profesjonell bygnings- og inventarkompetanse.

21. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven skal gjelde for kirken

jf. [kap. 8](#) og [§ 16](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelige fellesråd ønsker at organer i Den norske kirke er omfattet av forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivlova. Som mottaker av betydelige offentlige midler er det avgjørende at det er åpenhet og ryddighet i tråd med offentlig forvaltningskultur, noe som bl.a. legger grunnlag for tillit og kontroll. Vi vil også understreke viktigheten av at gravplassforvaltningen er omfattet av disse lovene, da dette er en offentlig oppgave som kirken utfører på vegne av det offentlige. Andøy kirkelige fellesråd er i utgangspunktet positiv til at det kan overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivlova skal gjelde for kirken. Vi ønsker imidlertid at departementet klargjør rekkevidden av de vedtak som Kirkemøtet kan gjøre på grunnlag av dette lovforslaget. Innebærer denne lovhjemmelen at

---

kirkelige organer vil være omfattet av forvaltningsloven mv, eller er dette interne kirkelige regler som medfører at kirkelige organer skal opptre som om de er omfattet av disse lovene? Dette kan i noen sammenhenger være avgjørende i forhold til å vurdere rettsvirkningen av denne bestemmelsen. Det vil være utfordrende å forvalte et eget kirkelig regelverk der man ikke kjenner rekkevidden av i forhold til omgivelsene. I forhold til gravplassforvaltningen er det viktig at festere, pårørende mv kan ha samme forventning til saksbehandling, innsyn og klageadgang som de kan ha til andre offentlige instanser. Hvis et kirkelig fastsatt regelverk vil gi rettslige begrensninger så bør det vurderes om disse lovene skal gjøres gjeldende for kirkelige organer i medhold av trossamfunnsloven.

22. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent

jf. [kap. 10](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Selv om Den norske kirke mottar betydelig offentlig finansiering, så er kirken langt fra fullfinansiert gjennom offentlige midler. Ulike former for gaver, givertjeneste og andre frivillige bidrag tilfører kirken betydelige midler. I tillegg så får Den norske kirke inntekter gjennom brukerbetaling, leieinntekter mv. Andøy kirkelige fellesråd er positiv til at Den norske kirke videreutvikler ordninger som kan styrke inntektssiden gjennom ulike former for medlemsfinansiering. Andøy kirkelige fellesråds avvisning av forslaget om at Kirkemøtet kan fastsette en medlemskontingent er derfor ikke en avvisning av økt medlemsbidrag. Etter vår oppfatning gir ikke høringsnotatets tilstrekkelig begrunnelse for nødvendigheten av en egen lov hjemmel for medlemsavgift. Med utgangspunkt i Den norske kirkes identitet som en åpen folkekirke der dåpen har vært eneste medlemsgrunnlag har både

Storting og Kirkemøtet avvist at kirkemedlemskapet skal forutsette årlig betaling av en medlemskontingent. Det statlige kirkestyret hadde fram til og med 2016 klare føringer for at det ikke skulle være noen form for egenbetaling for medlemskap eller bruk av kirkens grunnleggende tjenester for medlemmer i Den norske kirke. I den tverrpolitiske avtalen om statskirkeordningen i 2008 ble det presisert at det ikke skulle være medlemskontingent selv om kirken ble mer selvstendig fra staten. I et høringsnotat der finansiering av Den norske kirke er et av hovedspørsmålene er det derfor nærliggende å forstå forslaget om lovregulering av medlemsavgift som uttrykk for at Regjeringen ikke lenger ønsker å videreføre premissene fra kirkeforliket på dette området. Vi erfarer at det er etablert praksis også i mange andre trossamfunn at det ikke stilles krav om medlemskontingent for å opprettholde medlemskapet. En eventuell medlemskontingent i Den norske kirke har stor betydning for forståelsen av Den norske kirke som folkekirke, og det er grunn til at det også vil kunne få overslag for praksisen i andre trossamfunn. Forslaget om en lovhjemmel for at Kirkemøtet skal gis adgang til å innføre medlemskontingent tolker Andøy kirkelige fellesråd som et klart kursskifte fra Regjeringen side. Forslaget legger premisser som bryter med det som var forutsetningene i kirkeforliket. Et slikt tydelig policyendring bør behandles mer prinsipielt og overordnet enn det som gjøres i dette høringsnotatet. Andøy kirkelige fellesråd vil derfor anmode om at Regjeringen tydeliggjør hva som er de politiske premissene for dette forslaget. Regjeringen bør bl.a. gjøre det klart om den mener det er rimelig å forvente at Den norske kirke skal innføre medlemskontingent. Det bør også gjøres tydelig om Den norske kirke har grunn til å forvente lavere offentlig finansiering på sikt, slik at medlemsavgift kan erstatte forventet reduksjon i offentlig tilskudd. Vi vil også anmode om at Regjeringen klargjør om en lovhjemmel er

---

nødvendig for at Den norske kirke kan pålegge kirkemedlemmene en medlemsavgift.

23. Bestemmelsene om at soknet og Den norske kirke er selvstendige rettssubjekter skal videreføres

jf. [kap. 8](#) og [§ 9](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelige fellesråd har avgjørende og kritiske motforestillinger til utformingen av § 9 om Soknet og Den norske kirke. Selv om denne paragrafen bekrefter soknet og Den norske kirke som selvstendige rettssubjekt, så vil bestemmelsene i §§ 9 og 10 svekke både soknets nåværende rettslige stilling, soknenes økonomiske selvstendighet og organisatoriske handlingsrom. Andøy kirkelige fellesråd mener at Stortinget i lov bør videreføre flere bestemmelser som i dag beskriver soknets identitet, ansvar og oppgaver samt også enkelte andre spørsmål. Vi viser her til våre kommentarer under spørsmål 19 og 20.

24. Mener du at Den norske kirke skal finansieres ved at a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre, eller b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke?

jf. [kap. 9](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre.
 b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke.

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelige fellesråd vil understreke at både Kirkemøtet og et stort flertall av menighetsråd og fellesråd tidligere har uttalt ønske om å videreføre dagens ordning med både statlig og kommunal finansiering av Den norske kirke. I Den norske kirke er soknet den grunnleggende enheten i kirkens organisering, og dagens finansieringsordning gir soknet et økonomisk grunnlag for å opptre selvstendig med eget arbeidsgiveransvar og egen styring av ressursene for øvrig. Hvis staten endrer finansieringsordningen i retning av at kirken på sentralt nivå

mottar all offentlig finansiering, så vil dette medføre vesentlige endringer i kirkens interne makt- og myndighetsforhold. Soknet har tung prinsipiell begrunnelse, og det er naturlig å la finansieringssystemet underbygge dette. Andøy kirkelige fellesråd er opptatt av at nærheten mellom kirke og kommune er et særpreg med Den norske kirke sammenlignet med f.eks. folkekirkene i de andre nordiske landene. Den norske kirke som folkekirke har utviklet seg innenfor en ordning med kommunal finansiering. Ordningen gjør at kommunene forholder seg aktivt til tro/livssyn, og den er et uttrykk for at kirkebyggene og den virksomheten som skjer der har en tydelig lokal tilknytning og skaper lokal tilhørighet. Ordningen muliggjør en finansieringsordning som tar hensyn til lokale forhold. Fra statens side er det ofte lagt til grunn at kommunalt finansierings- og forvaltningsansvar gir mer effektiv ressursutnyttelse, bl.a. fordi en slik ordning ta høyde for lokale forhold. Svært mange opplever en tilknytning og stolthet over kirkebyggene som går langt ut over medlemskap i Den norske kirke. Kirkebyggene har derfor en funksjon lokalt som går ut over det å være arena for et trossamfunn. Kirkebyggenes tilhørighet til et lokalsamfunn gjør det derfor naturlig at dette også er et kommunalt utgiftsansvar. Spørsmålet om hvor mange kirker som skal beholdes i kirkelig bruk besvares primært ved lokalsamfunnenes betalingsvilje til å opprettholde disse kirkene. Andøy kirkelige fellesråd vil understreke at dagens ordning innebærer at kirkelig fellesråd må delta aktivt i den kommunale budsjettprosessen, der kommunen bevilger midler til kirken basert på et kirkelig vedtatt budsjett og knyttet til formål beskrevet i loven. Nærheten mellom kirke og kommune uttrykkes også ved bl.a. at en kommunal representant er medlem i kirkelig fellesråd. Dette gir kommunen fullt innsyn i de kirkelige beslutningene, og kommunen har i tillegg full forvaltningsmessig kontroll med de offentlige midlene som gis til kirkelige formål. Høringsnotatet vektlegger hensynene til offentlig kontroll med midler til tros- og

---

livssynssamfunn, men Andøy kirkelige fellesråd savner en tydeligere bekreftelse på kvalitetene ved dagens kommunale finansieringsordning når det gjelder kravene til offentlig forvaltning og økonomistyring.

Vigselsrett, gravplassdrift og andre spørsmål

25. Vigselsrett for tros- og livssynssamfunn skal videreføres, jf. kap. 19 og forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13.

jf. [kap. 19](#)

forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

26. Den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift og –forvaltning skal videreføres som normalordning, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Andøy kirkelige fellesråd setter pris på at høringsnotatet bekrefter at Den norske kirke ved kirkelige fellesråd har utført sitt gravferdsansvar på en god måte, også overfor de med annen tro eller livssyn. Det er også svært positivt at høringsnotatet avviser premisser om at innbyggerne må møte en såkalt «nøytral» kommune for at det kan gis et likeverdig tilbud overfor en befolkning med tros- og livssynsmessig mangfold. På denne måten bekreftes at tro-/livssynsmessig forankring hos tjenesteyter ikke er til hinder for å yte et verdig og likeverdig offentlig tjenestetilbud på dette området. Gravplassene har blitt en arena for økende mangfold når det gjelder ritualer, ulike former for deltagelse av de pårørende, nye gravminner og nye uttrykk. Nesten uten konflikter har gravplassene synliggjort en

overgang fra enhetskultur til «mangfoldskultur». Tilpasninger til mangfoldet har gått fra å være primært et storbyfenomen til å bli normalsituasjonen over hele landet. Med Den norske kirke ved roret har det utviklet seg et godt samarbeid mellom gravplassforvaltningene og tros- og livssynssamfunnene. Gjennom endringer i gravferdsloven fra 2012 har Stortinget understreket at gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion eller livssyn og at Den norske kirke kan ivareta et bredere samfunnsoppdrag og tilby et likeverdig tilbud for hele befolkningen. Lovendringene var i stor grad en bekreftelse av etablert praksis ved de større gravplassene. Få, om noen, offentlige tjenesteområder reguleres av en lovgivning hvor livssynsrelaterte hensyn gis så eksplisitt oppmerksomhet og utløser så klare rettigheter. Andøy kirkelige fellesråd mener at det praktiske dialogarbeidet som foregår rundt gravlegging og tilrettelegging på gravplassene, viser vei til en åpen måte for å leve sammen i livssynsmangfold. Kirkelig gravferdsforvaltningen viser at når "tro møter tro" kan resultatet bli dialog og gjensidig respekt, ikke spenning og konflikt. Dette mener vi er livssynsåpenhet i praksis. Vi mener at gravferdsmyndighetens livssynsmessige tilhørighet har bidratt til forståelse for behov og ønsker hos mennesker med et annet livssynsmessig ståsted. Tilliten som er etablert er ikke basert på nøytralitet, men på en innsikt i at gravferden på ulik måte berører de mest eksistensielle sidene av livet hos oss alle. Selv om gravplassene ofte ligger ved en kirke, har de blitt et møtested for et økende religiøst og kulturelt mangfold. Høringsnotatets tillit til at kirken kan gi et fullverdig tilbud til hele befolkningen rommer premisser for en framtidsrettet offentlig tros- og livssynspolitik og et livssynsåpent samfunn. I lys av det som er omtalt over er Andøy kirkelige fellesråd sterkt kritisk til at departementet foreslår å avvike lovreguleringen av et felles organ for soknene i kommunen. Både kommunene og brukere av tjenestene bør med rette

---

kunne forvente at loven peker på en instans som ansvarlig for gravplassforvaltningen. Manglende lovregulering av grunnleggende ansvarsforhold på området vil svekke grunnlaget for det kirkelige ansvaret på dette området. Vi viser her til pkt. 22.3.4.1 i høringsnotatet der departementet stiller spørsmålsteget ved om et bispedømmeråd som ikke lenger er lovpålagt kan ha ansvaret som klageinstans og regional gravplassmyndighet i medhold av gravferdsloven. Andøy kirkelige fellesråd finner det påfallende at høringsnotatet ikke omtaler tydeligere tilsvarende problemstilling knyttet til forslaget om å avvike lovreguleringen av kirkelig fellesråd. Det er avgjørende å unngå en svekkelse av det rettslige grunnlaget for dagens ordning med et fellesorgan som på soknets vegne påtar seg de mer krevende forvaltningsoppgaver på gravplassområdet. Det bør også være en forutsetning at gravplassforvaltningen som et offentlig tjenestetilbud skal være omfattet av forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivlova. Dette bør derfor lovreguleres, og felles ned i lov. På dette området er det et særlig behov for åpenhet og god kommunikasjon mellom kirke og kommune og mellom kirke og lokalsamfunn. Det bør derfor være faste ordninger for samhandling mellom kirke og kommune, jfr. dagens ordning med kommunal representant i kirkelig fellesråd.

27. Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Departementet ønsker at det skal være et rettslig grunnlag for at kommunen kan overta drifts- og forvaltningsansvaret for gravplassene når kommunen ønsker det, og forholdene legger til rette for det. Det kan virke som om

---

departementet legger opp til at kommunen ensidig kan vedta en slik overføring av ansvaret. Andøy kirkelige fellesråd kan vanskelig se at dette forslaget innebærer en videreføring av en hovedmodell når kommunen såpass ensidig og uten krav/forbehold kan fravike lovens normalordning. Adgangen til ensidig kommunal overtagelse av ansvaret vil medføre en uforutsigbarhet for de lokalkirkelige ansvarlige og tilsatte, og dette vil kunne svekke grunnlaget for stabile rammebetingelser for en liten og sårbar sektor.

Lovendringene bør ikke åpne for en utvikling som kan åpne for en gradvis «kommunalisering» uten at staten forholder seg til de overordnede problemstillingene som reises ved kommunal overtagelse.

Hvis departementet vil fastholde at kommunen skal kunne overta drifts- og forvaltningsansvaret for gravplassene uten enighet med vedkommende kirkelige myndighet, mener Andøy kirkelige fellesråd at fylkesmannens godkjenning skal forutsette at følgende forhold skal være oppfylt: Fylkesmannens godkjenning av en eventuell overføring av forvaltningsansvaret til kommunen må skje på grunnlag av departementets forutsetning om at normalordningen er at Den norske kirke lokalt er gravplassmyndighet. En overføring av ansvaret skal derfor være begrunnet i økonomiske, praktiske eller faglige forhold av vesentlig betydning for kommunen eller for å sikre at gravplassene forvaltes med orden og verdighet og i samsvar med gravferdslovens forutsetninger. Det bør ikke åpnes for at kommunene skal overta dette ansvaret begrunnet i mindre vesentlige forhold eller i hensyn som bryter med de føringer som ligger til grunn for gjeldende gravferdslov, slik som f.eks. ideologiske eller livssynspolitiske hensyn. Kommunenes søknad til fylkesmannen skal derfor være begrunnet, og vedkommende kirkelig myndighet skal gis anledning til å uttale seg til denne søknaden før fylkesmannen kan avgjøre saken.

28. Det ansvaret bispedømmerådet har etter gjeldende gravferdslov, skal overføres til de enkelte

fylkesmenn, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kommentarer

Andre forhold vi ønsker å uttale oss om: Økonomiske og administrative konsekvenser I høringsnotatets kapittel 23 gjøres rede for økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene. Om Den norske kirke skriver departementet blant annet følgende: «Ved en videreføring av dagens ansvarsdeling mellom staten og kommunene oppstår ingen budsjettmessige konsekvenser for staten eller kommunene. Reguleringen av det kommunale ansvaret i lov foreslås utformet noe annerledes enn i dag. Fortsatt vil det i lov angis hvilke kirkelige formål som kommunenes ansvar retter seg mot, men mindre detaljregulert. Departementet ser lovforslaget som en tilpasning til den budsjettstyrte rammefinansieringen av kirken som i stor grad praktiseres i kommunene i dag.» Andøy kirkelige fellestråd mener at utformingen av bestemmelsene om statens og kommunenes utgiftsansvar i realiteten innebærer en klar nedbygging av de offentlige forpliktelsene overfor Den norske kirke. Andøy kirkelige fellestråd ønsker at de offentlige utgiftsforpliktelsene skal stadfestes. Staten må på en tydelig måte bekrefte sitt ansvar for en landsdekkende trosopplæring i Den norske kirke på linje med sin forpliktelse for en landsdekkende presteetjeneste. Andøy kirkelige fellestråd ønsker at kommunenes økonomiske ansvar i stor grad skal videreføres i tråd med dagens § 15.